

S. Sayısı : 18

Türkiye - Macaristan Ticaret Anlaşmasına merbut A listesinde yazılı barsak ve amyant kontenjanlarının tezyidi hakkında teati olunan notaların tasdikına dair kanun lâiyhası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/856)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2585

2 . VII . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Macaistan'la aramızda mevcut 3 Mayıs 1940 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut (A) listesinde yazılı barsak ve amyant kontenjanlarının tezyidini teminen Macar sefaretini ile teati olunan notaların tasdikı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 17 . VI . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucip sebepler lâiyhası

Macaristan ile aramızda mevcut 3 Mayıs 1941 tarihli Ticaret Anlaşmasının dördüncü maddesinde Anlaşmaya bağlı kontenjan listelerinde munderiç emtiadan başka malların sürümü imkânı veya işbu listelerde munderiç emtianın satılması için daha büyük imkânlar tahassül ettiği takdirde iki Hükümet salâhiyettar makamlarının bu listelerin genişletilmesi veya bunlarda munderiç kontenjanların çoğaltılması zımında yapılacak talepleri hayırhahlıkla tetkik edecekleri yazılı bulunmaktadır.

İşbu Ticaret Anlaşmasının tatbikiyle alakadar işler üzerinde görüşmek için son defa memleketimize gelen Macar heyeti ile yapılan temaslarda Macarların bize, yukarıda anılan listelerde yazılı kontenjan hadlerinin fevkinde olarak, mühim miktarda, memleketimizin şiddetle muhtaç bulunduğu, çinko, ağaç kundura çivisi, akümülatör, pil, ilâç gibi eşya vermiş oldukları, diğer taraftan, Anlaşmaya merbut listeler mucibince, bizim vermediği mütaahhit bulunduğumuz mallardan, barsak ve amyanttan gayri emtiaya ait kontenjanların, muhtelif sebepler dolayısıyla, Macarlar tarafından gereği gibi kullanılmadığı ve netice itibariyle Macarların mühim miktarda bize karşı aktif duruma geçmiş buldukları tesbit edilmiştir.

Macarlar, aradaki muvazenenin kısmen olsun teessüsüne yardım etmek üzere Türk malları listesinde yazılı bulunan ve kontenjanları tükenmiş olması dolayısıyla satın alamadıkları barsak ve amyant kontenjanlarının tezyidini istemişler ve bu talep haklı ve yerinde görülerek, esasen ihracı matlup mallarımız meyanında bulunan, barsak ve amyant kontenjanlarının, Ticaret Anlaşmasının 1 Haziran 1942 tarihinde bitecek olan birinci mer'iyet senesi için muteber olmak üzere, mütekabilen 150 000 lira ve 50 ton tezyidi muvafık görülmüştür.

Macaristan ile ticari mübadelelerin ahenkli ve mütevazın bir şekilde devamını temin maksadıyla yapılan bu kontenjan tezyidi keyfiyeti menfaatlerimize uygun olmakla kabul ve tasdikı Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Esas No. 1/856
Karar No. 14

12 . VIII . 1942

Yüksek Reisliğe

Macaristan'la aramızda mevcut 3 Mayıs 1940 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut (A) listesinde yazılı barsak ve amyant kontenjanlarının tezyidini teminen Macar sefaretıyla teati olunan notaların tasdikı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 17 . VI . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte Encümenimize havale buyurulmakla Hariciye ve Ticaret vekâletleri mümessillerinin hazır buldukları içtimada tetkik ve müzakere olundu.

Mucip sebepler lâyihasının tetkikından ve verilen izahattan, Anlaşmanın Macaristan ile ti-

cari mübadelelerin ahenkli ve mütevazın bir şekilde devamını temin maksadiyle yapıldığı ve menfaatlerimize uygun olduğu görülmüştür.

Aynen kabul edilen kanun lâyihası havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ha. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Konya	İstanbul	Tokad
Ali M. Göker	A. Şükrü Esmer	N. Poroy
Bolu	Diyarbakır	Erzurum
H. C. Çambel	Zeki M. Alsan	Gl. P. Demirhan
Gümüşane		Seyhan
Edib Servet Tör		Naci Eldeniz

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat encümeni
Esas No. 1/856
Karar No. 4

1 . XII . 1942

Yüksek Reisliğe

Macaristan'la aramızda mevcut 3 Mayıs 1940 tarihli Ticaret Anlaşmasına bağlı A listesinde yazılı barsak ve amyant kontenjanlarının arttırılması hakkında Macaristan'la Hükümetimiz arasında teati olunan notaların tasdikına dair Hariciye vekâleti tarafından hazırlanan ve 17 . VI.1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve Hariciye encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmuş olmakla Hariciye ve Ticaret vekillikleri mümessilleri hazır buldukları halde tetkik ve mütalâaa olundu.

Esbabı mucibede ileri sürülen mütalâalara ve verilen izahlara göre Macaristan ile ticari mübadelelerimizin ahenkli ve mütevazın bir şekilde devamını temin maksadiyle yapılan bu anlaşmanın memleketimiz menfaatlerine uygun

olduğu anlaşılmış ve kanun lâyihası Encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisat En. Reisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuad Sirmen	K. Gülek
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berc Türker	H. Erkan	M. Eriş
Denizli	Edirne	Erzincan
Tahir Berkay	T. Göksel	S. Başotaç
Eskişehir	Gazianteb	İstanbul
Emin Sazak	Nuri Pazarbaşı	A. Hamdi Denizmen
Kars	Kastamonu	Konya
K. Arıklı	M. Celâl Bayar	H. Dikmen
Niğde	Zonguldak	İzmir
Dr. R. Ferid Talay	H. Karabacak	Benal Arman

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3 Mayıs 1941 tarihli Türkiye - Macaristan Ticaret Anlaşmasına merbut A listesinde yazılı barsak ve amyant kontenjanlarının tezyidi hakkında Türk ve Macar Hükümetleri arasında teati edilen mektupların tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Türkiye ile Macaristan arasında 3 Mayıs 1941 tarihinde imza edilmiş bulunan Ticaret Anlaşmasına bağlı A listesindeki barsak kontenjanının 150 000 türk lirası ve amyant kontenjanının 50 ton tezyidi ve bu tezyitlerin adı geçen Anlaşmanın 1 Haziran 1942 tarihinde bitecek olan birinci meriyet senesi için muteber olması hakkında Türkiye ile Macaristan arasında nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşma kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

17. VI. 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemencioğlu	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
A. F. Tuzer	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	Sırrı Day
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.		Ti. V.
F. Engin		M. Ökmen

Ankara, 30 mayıs 1942

Bay Elçi,

3 mayıs 1941 tarihli Türk - Macar Ticaret Anlaşmasına merbut A listesinde barsaklar için tahsis edilmiş olan kontenjanın 150 000 Türk lirası ve aynı listede münderiç amyant kontenjanının 50 ton çoğaltılması hususunda Cumhuriyet Hükümetinin mutabık bulunduğunu size bildirmekle şerefyabım.

Bu çoğaltmalar yukarıda anılan Ticaret Anlaşmasının 31 mayıs 1942 tarihinde bitecek olan birinci mer'iyet senesi için muteberdir.

Derin saygılarımın kabulünü rica ederim, Bay Elçi.

Ekselâns
Jean Vörnle
Macaristan Elçisi
Şehirde

N. Menemencioğlu

Ankara, 30 mayıs 1942

Bay Büyük Elçi,

Ekselânslarınızın, meali aşağıya naklolunan, bugünkü tarihli mektubunu aldığımı bildirmekle şerefyabım.

« 3 mayıs 1941 tarihli Türk - Macar Ticaret Anlaşmasına merbut A listesinde barsaklar için tahsis edilmiş olan kontenjanın 150 000 Türk lirası ve aynı listede münderiç amyant kontenjanının 50 ton çoğaltılması hususunda Cumhuriyet Hükümetinin mutabık bulunduğunu size bildirmekle şerefyabım.

Bu çoğaltmalar yukarıda anılan Ticaret Anlaşmasının 31 mayıs 1942 tarihinde bitecek olan birinci mer'iyet senesi için muteberdir.»

Yukarıdaki hususu Macar Kırallık Hükümeti namına kaydelediğimi size bildirmekle şerefyabım. En derin hürmetlerimin kabulünü rica ederim, Bay Büyük Elçi.

Ekselâns
Bay Numan Menemencioğlu
Türkiye Büyük Elçisi
Hariciye vekâleti Umumî Kâtibi
Ankara

Vörnle